

HEINOLAN KAUPUNGIN ARVIOINTIKERTOMUS 2015

© Hannu Vallas

Tarkastuslautakunta
4.5.2016

Sisällysluettelo

Puheenjohtajan katsaus	2
TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	2
<i>Vuoden 2014 arviointikertomuksen käsittely</i>	<i>4</i>
<i>Edellisten vuosien arviointikertomuksien keskeisten asioiden jälkiseuranta</i>	<i>4</i>
VUODEN 2015 ARVIOINTI	5
<i>Tilikauden tuloksen muodostuminen</i>	<i>5</i>
<i>Strategia v. 2020 (kv 26.8.2013 §94, 14.12.2015 §96).....</i>	<i>6</i>
TULOSALUEIDEN JA TOIMIELIMIEN SITOVAT TAVOITTEET, TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA MUUT HAVAINNOT	8
<i>Talousarvion tavoiteasetanta.....</i>	<i>8</i>
Keskusvaalilautakunta.....	9
Tarkastuslautakunta.....	9
KONSERNIHALLINTO.....	9
Kaupunginhallitus	9
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI.....	10
Sosiaali- ja terveyslautakunta	10
SIVISTYSTOIMI	12
Sivistyslautakunta	12
Liikunta- ja kulttuurilautakunta.....	13
TEKNINEN TOIMI	14
Tekninen lautakunta	14
Ympäristö- ja rakennuslautakunta	15
INVESTOINNIT.....	15
KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA TALOUDEN TASAPAINOTUKSEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	16
TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE.....	17
ALLEKIRJOITUKSET	18

Puheenjohtajan katsaus

Heinolan kuuden vuoden pituinen vahva talouskausi katkesi, kun vuoden 2015 tilikauden tulos muodostui 1,1 M€ tappiolliseksi. Kaupungin talous heikkeni huomattavasti. Verotulot alenivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,8 M€ ja valtionosuudet 1,0 M€. Ilman energiarahaston ennakoitua parempaa tuottoa ja Lahden Ammattikorkeakoulu Oy:n yhtiöittämisratkaisuun liittyvää satunnaista tuottoa tilikauden tulos olisi painunut huomattavasti raskaammin tappiolliseksi. Taseeseen siirrettyä alijäämä oli 0,8 M€, jonka jälkeen kertynyt ylijäämä taseessa on 17,0 M€. Alkuperäisessä talousarviossa tulostavoite asetettiin 5.420 € ylijäämäiseksi. Vuoden aikana käyttötalouden ulkoisia tuloarvioita korotettiin nettomääräisesti 0,489 M€ ja määrärahoja 4,708 M€. Muutosten myötä tulos ennakoi 4,2 M€ tappiota.

Työttömyysaste Heinolassa pysyi edelleen korkeana ollen vuoden lopussa 18,7 %. Sama trendi jatkui nuorisotyöttömyydessä; työttömiä nuoria oli vuoden lopussa 191. Vuoden aikana kaupungissa on panostettu vahvasti elinkeinopalveluihin ja odotukset tulevien vuosien tuloksista ovat kovat.

Kaupungin strategia on uudistettu ja nyt tarvitaan suunnitelmallista ja pitkäjänteistä työtä sekä erityisesti rohkeutta painopistealueiden valintoihin. Mitkä ovat ne palvelut mihin panostamme? Mistä olemme valmiita luopumaan? Päätökset tulevat olemaan kipeitä, mutta niitä on välttämätön pakko tehdä, jotta taloudellinen tulos saadaan jälleen käännettyä positiiviselle tielle.

Tarkastuslautakunta on keskittynyt vuoden 2015 arviointikertomuksessaan kaupungin strategiaan, talouteen ja investointeihin. Arviointikertomusta on rohkeasti uudistettu ja esiin on nostettu vain oleellisia asiakokonaisuuksia.

Arviointikertomus antaa sen viestin, mitä tilinpäätösnumerot jo osaltaan kertovat. Kaupunkimme talous ei kestä nykyistä palvelutarjontaa ja tulevia investointeja ilman järkeviä strategisia valintoja.

Toivotan kaikille viisaita ajatuksia ja uusia kehittämisenäkökulmia vuoteen 2016

Pertti Ikonen
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Vuosittain tapahtuva arviointi

Valtuuston valtuustokaudelleen valitseman tarkastuslautakunnan tehtävät on säädetty kuntalaissa (§121). Tarkastuslautakunta antaa kaupunginvaltuustolle arvioinnin siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös arvioida, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Samassa yhteydessä tarkastuslautakunta arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja mahdollisen toimenpideohjelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunnan 2013-2016 kokoonpano

Varsinainen jäsen

Juuso Seppälä, puheenjohtaja 16.2.2015 saakka
Pertti Ikonen, jäsen 16.2.2015 saakka, puheenjohtaja 17.2.2015 alkaen
Harri Kerijoki, varapuheenjohtaja
Liisa Aalto
Seppo Hokkanen, 23.3.2015 alkaen
Aura Laento
Virpi Saarenpää
Hannu Viitanen
Sanna Salminen, sihteeri

Varajäsen

Markku Ojala
Reijo Pöyry
Mirkka Helenius
Oiva Hyyryläinen
Riikka Rovio
Ulla Vihtilä
Ville Nissinen

Tilintarkastus ja tarkastuslautakunnan toiminta

Heinolan kaupungin tarkastussääntö toimii ulkoisen valvonnan johtosääntönä. Kaupunginvaltuusto on valinnut kokouksessaan 4.3.2012 § 30 toimikaudelle 2013-2018 tilintarkastajaksi JHTT-yhteisö BDO Auditor Oy:n.

Arviointityön toteuttamiseksi tarkastuslautakunta on laatinut koko toimintakaudelleen arviointisuunnitelman, joka tarkentuu edelleen vuosikohtaiseksi työohjelmaksi. Työohjelmassa esitetään ne tehtäväalueet, jotka otetaan syvällisemmän arvioinnin kohteeksi.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut pääsääntöisesti kerran kuukaudessa ja kuullut kokouksissaan yhtä tai useampaa virkahenkilöä tai luottamusmiestä. Vuoden 2015 arviointityön tärkeimmiksi aiheiksi on nostettu kaupungin strategia, talous ja investoinnit.

Kuulemiset		Aihe
06/2015	Työllisyyskoordinaattori Tero Auvinen	Työllisyysasioiden hoito
08/2015	Sivistystoimen johtaja Pirjo Hepo-oja Teknisen toimen johtaja Tapio Pesonen	Sivistystoimen yleiskuuleminen Uimahallin peruskorjauksen eteneminen
10/2015	Sosiaalipalvelujohtaja Päivi Nykänen Sosiaali- ja terveystoimi/toimistotyön esimies Mari Isotalo	Lastensuojelu Sosiaali- ja terveystoimen hallinto / keskitetyt toimistopalvelut
11/2015	Sosiaali- ja terveystoimi Perusterveyden ylilääkäri Kirsi Timonen Rekrytointiyksikön esimies Maare Paljakka	Perusterveydenhuolto Rekrytointiyksikön toiminta
12/2015	Palvelupäällikkö Elsi Lääveri Vastaava rakennustarkastaja Juha Mara	Ruoka- ja siivouspalvelut Rakennusvalvonta
01/2016	Teknisen toimen johtaja Tapio Pesonen Kiinteistöpäällikkö Ilpo Hyytiä	Investoinnit
02/2016	Toimitusjohtaja Olli Ylönen Toimitusjohtaja Merja Uurainen	Heinolan Työkeskus Oy, ajankohtaiset asiat Heinolan vuokra-asunnot Oy, ajankohtaiset asiat
03/2016	Kaupunginjohtaja Jussi Teittinen Kaupunginkamreeri Reijo Louko	Tilinpäätös 2015
04/2016	Henkilöstöjohtaja Pirjo Manninen Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Raili Hilden	Henkilöstökertomus 2015 Kuulemassa tilintarkastajan havainnot vuodesta 2015

Vuoden 2014 arviointikertomuksen käsittely

Tarkastuslautakunta hyväksyi vuoden 2014 arviointikertomuksen 13.5.2015. Valtuusto käsitteli arviointikertomuksen 25.5.2015 ja päätti lautakunnan esityksen mukaisesti pyytää vastaukset tulosalueilta niin, että ne voitaisiin käsitellä kaupunginhallituksessa 30.9.2015 mennessä. Kaupunginhallitusta kehoitettiin ottamaan suosituksiin kantaa tulosalueiden kannanottojen lisäksi. Kaupunginhallitus on käsitellyt kannanotot 21.9.2015. Kaupunginvaltuusto on 19.10.2015 merkinnyt kaupunginhallituksen antaman selvityksen tiedoksi.

Edellisten vuosien arviointikertomuksien keskeisten asioiden jälkiseuranta

Arviointikertomus 2014: Kaupungin kokonaisvaltainen organisaation ja hallinnon rakenteiden tarkastelu ja uudistaminen mahdollisimman joustavien palveluiden mahdollistamiseksi tulee käynnistää. Organisaation rakenteen tarkastelussa tulee huomioida myös luottamushenkilöjärjestelmän terävöittäminen.

Kaupunginhallitus 21.9.2015; *Organisaation, hallintorakenteiden ja palveluprosessien jatkuva kriittinen tarkastelu ja kehittäminen on luonnollinen ja keskeinen osa kaupungin johtamistyötä. Uudistaminen on käynnistetty ja etenee kuntalain muutosten, sote-järjestelyjen ja strategiatyön viitoittamana.*

+ *Organisaation kokonaisvaltainen viestintä on lähtenyt etenemään.*

+ *Elinkeinotoimi on organisoitu ja vastuutettu.*

+ *Sosiaali- ja terveystoimi on valmistellut hallintonsa kehittämistä.*

+ *Kokonaisvaltainen strateginen suunnittelu on käynnistetty.*

- *Organisaatiotasoinen hallintorakenteiden tarkastelu ja uudistaminen on ollut näkymätöntä.*

Suositus: *Organisaatiotasoiset suunnitelmat tulee saada näkyviksi vuoden 2016 aikana.*

Arviointikertomus 2014: Investointiesitykset tulee valmistella ja esitellä päätettäväksi koko nelivuotis-taloussuunnittelukautta sitovina. Talousarviossa tulee keskittyä investointien pitkän tähtäimen suunnitteluun (jälkiseurannassa vuodesta 2010 asti).

Kaupunginhallitus 21.9.2015; *investointiohjelman käsittelyssä keskitytään koko suunnittelukauden taloudellisen kantokyvyn määrittämiseen. Lisäksi yksittäisten investointien toteuttamissuunnittelua ja seurantaa tehostetaan.*

- *Pitkätähhtäimen suunnitelma on esillä talousarvion valmistelussa, mutta on esitetty puutteellisesti osavuosikatsauksissa.*

Suositus: *Osavuosikatsauksissa tehtävää investointien toteuman raportointia tulee parantaa niin, että näkyvillä on aikataulullinen edistyminen sekä toteutuneet eurot.*

Arviointikertomus 2014: Kaupungin omien työllistämistoimenpiteiden edistämiseksi organisaatioon rekrytoitiin työllisyyskoordinaattori.

Kaupunginhallitus 21.9.2015; *Henkilöstöpalvelut on raportoinut asiasta tarkastuslautakunnalle 6/2015*

+ *Työllistämistoimenpiteissä on edistytty.*

Suositus: *Työllistämistoimenpiteiden parantamiseksi tulee yhteistyötä lisätä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.*

Arviointikertomus 2014: Elinkeino toiminnan vahvistamiseksi organisaatioon palkattiin elinkeinojohtaja. Tarkastuslautakunta suositteli elinkeinojohtajaa raportoimaan tuloksista ja toimenpiteistä säännöllisesti kaupunginhallitukselle.

+ Elinkeinojohtaja on raportoinut toimenpiteistä ja tuloksista kaupunginhallitukselle.

- Raportointi on ollut näkymätöntä, tuloksista ei ole raportoitu tilinpäätöksen yhteydessä.

Suositus: Elinkeino toimien suunnitelmat ja tulokset tulee raportoida talousarviossa ja tilinpäätöksessä.

VUODEN 2015 ARVIOINTI

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilinpäätöksen tulos oli 1,1 M€ alijäämäinen ja kumulatiivinen ylijäämä laski 17 M€:oon. Kaupungin talouden kehitys pysähtyi ja kääntyi laskuun menneellä tilikaudella. Kertyneen ylijäämän varaan ei kuitenkaan voida laskelmoida, vaan talouden haasteisiin tulee suhtautua riittävällä vakavuudella ja toimenpiteillä. Heinolan tulee pystyä kääntämään talouskehitys takaisin positiivisen suuntaan. Tämä tarkoittaa käyttötalousmenojen kuriin saamista. Lähivuosille kasautuneen investointisuman myötä käynnistymässä on myös useampia rakennushankkeita, jotka tuovat reilusti lisää paineita positiivisen tuloksen tekemiseen.

Ulkoiset toimintakulut kasvoivat vuoteen 2014 yhteensä 3,4 M€ ja toimintatulot puolestaan laskivat 0,9M€. Toimintakate (nettomeno) kasvoi 3,4M€ (4,2%). Toimintamenojen kasvu oli suuri ja huolestuttava. Sekä verotulot, että valtionosuudet alenivat edellisvuodesta. Tilikauden tulosta arvioitaessa täytyy muistaa, että tilinpäätös olisi muodostunut rajummin alijäämäiseksi ilman energiarahaston parempaa tuottoa ja Lahden Ammattikorkeakoulun yhtiöjärjestelyiden tuomaa satunnaista tuottoa.

Tilinpäätöksen perusteella Heinolan taloudellinen tulevaisuus näyttää huolestuttavalta. Tähän mennessä suurimpana uhkana on pidetty toteutumattomien investointien kasautumista, mutta menneen vuoden perusteella voidaan todeta, että kaupungin talous ei kestä myöskään nykyisen kaltaista palvelutarjonnan ylläpitämistä. Samanaikaisesti tulee myös varautua entistä kovempiin valtion talouden säästötoimenpiteisiin, jotka todennäköisesti konkretisoituvat hyvinkin nopealla aikataululla.

Poistot

Kuntaliitto on antanut yleisohjeen suunnitelman mukaisista poistoista kunnille, joka tuli käyttöön tilikaudesta 2013 alkaen. Heinolan kaupungin poistosuunnitelma on päivitetty 1.1.2013 alkaen (Kv 27.8.2012), jolloin käyttöön on otettu lyhyempiä poistoajoja. Suosituksessa Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto suosittelee poistoajojen alarajojen käyttämistä, ellei pidemmän poistoajan käyttämiselle ole erityistä hyödykekohtaista perustetta. Alla olevaan taulukkoon on poimittu muutamia käyttöomaisuusryhmiä, joissa poistoaika on Kuntaliiton suositusta pidempi.

Käyttöomaisuusryhmä	Poistoaika		Poisto € 2015	Tase-arvo € 31.12.2015
	Suositus	Käytössä		
Tehdas ja tuotantorakennukset	20-30 v	30 v	51 387	658 878
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50 v	40 v	1 803 889	34 169 189
Terveyskeskussairaala	20-50 v	30 v	357 258	6 945 344
Vapaa-ajan rakennukset	20-30 v	30 v	251 246	2 849 206
			2 759 310	46 210 437

Mikäli Heinola olisi noudattanut Kuntaliiton suosituksen mukaisia alarajoja, olisivat tilinpäätökset jo aikaisemmiltakin vuosilta näyttäneet reilusti huonompaa tulosta, eikä taseeseen kertynyt ylijäämä olisi nykyistä 17 M€:a. Taloutta analysoitaessa tulee siis myös muistaa, että alhaisemmat poistorajat ovat antaneet käyttötalouteen enemmän väljyyttä. Menneellä tilikaudella Myllyojan koulun purkamisesta kirjattiin poistoja (0,4M€). Tulossa on mahdollisesti lisää koulujen purkamisia, jotka tulevat näkymään kertaluonteisina poistoina ja tuovat mukanaan riskin alijäämäisille tilinpäätöksille.

Energiarahasto

Energiarahastoa voidaan pitää kaupungin talouden tukijalkana. Sähköyhtiö myytiin vuonna 1999 ja sen kauppahinta oli 51,6 M€. Energiarahaston sijoitusten kirjanpitoarvo tilikauden päättyessä oli 71,1 M€ (v.2014: 67,8M€). Rahaston käytön tarve on korvattu nostamalla ulkopuolista lainaa, joka sen hetkisten korkojen mukaan on ollut kaupungille edelleen edullisempi vaihtoehto.

Energiarahaston alkuperäisen sijoitussäännön mukaan sijoitetun pääoman tuottotavoite oli 6 %. Tilinpäätöksessä mainitaan, että rahaston sijoitusten keskimääräinen tuotto on ollut 5,3 % koko rahaston olemassaolon ajalta, eli tuottotavoite ei ole täysin toteutunut. Tuottoon voitaneen kuitenkin olla tyytyväisiä. Talousarviossa tuottoja oli budjetoitu huomattavasti vähemmän kuin mitä ne toteutuivat, tulojen ylitys tältä osin olikin 0,8M€ enemmän koko tuoton ollessa 3,2 M€.

Lainakanta

Vuoden aikana nostettiin 20 M€:n uusi talousarviolaina. Lainakanta oli 48,2 M€ eli asukasta kohden lainaa oli vuoden lopussa 2.461 euroa (2014; 2.308). Lainamäärä on noin 300 euroa alle koko maan kuntien keskiarvon. Heinola-konsernin lainakanta oli 63,3M€ eli asukasta kohden lainaa oli vuoden lopussa 3.233 €/asukas. Lainakannan kasvattamiseen tuleekin kiinnittää erityistä huomiota ja hakea säästöt käyttötaloudesta. Todettakoot, että vuoden 2015 korkotasolla on kuitenkin ollut järkevämpää nostaa halpakorkoista lainaa kuin tulouttaa rahaa energiarahastosta, jonka korkotuotto on ollut korkeampi ottolainan korkoon verraten. Lainan nosto investointeja varten on ymmärrettävää, mutta käyttötalousmenojen kattaminen lainaa nostamalla on vaarallinen tie.

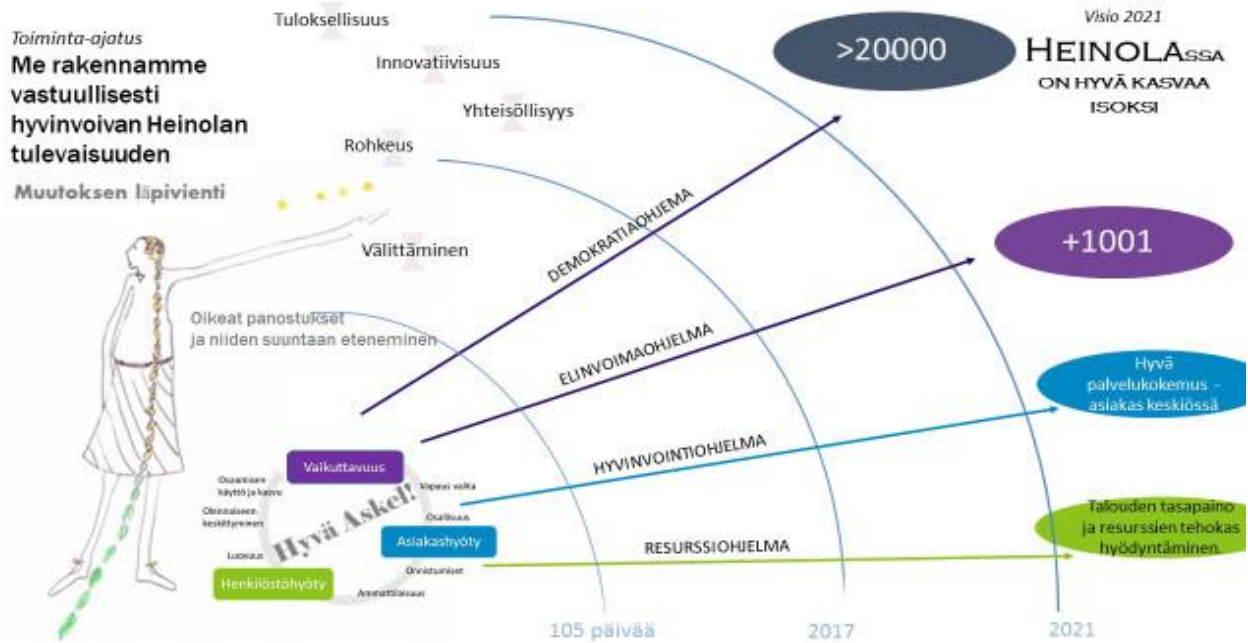
Talousseuranta ja –osaaminen

Organisaation talousseurantaa on tiivistetty. Toimielimet ovat saaneet talouskatsauksen kuukausittain ja osavuosi katsaus käsitellään valtuustossa neljännesvuosittain. Säännöllinen talouden ja toiminnan analysointi on entistäkin tärkeämpää. Organisaation talousosaaminen tuleekin varmistaa, osaaminen ja tietotaito tulee levittää organisaatiosoisesti koko organisaation etua ajatellen. Yhtenäiset käytännöt ja keskitetyn talousohjauksen organisointi tulee ottaa vakavasti harkintaan sekä suunnittelun alle. Mielessä täytyy myös pitää, että säännöllistä analysointia ei tehdä vain päättäjiä varten, vaan se on olennainen osa johtamista. Arviointikertomusta laadittaessa tarkastuslautakunta on käynyt vuoden 2015 tasekirjaa tarkasti läpi ja havainnut, että kokonaisvaltainen talouden analysointi vaikeutuu, kun vertailua edelliseen vuoteen ei ole näkyvissä.

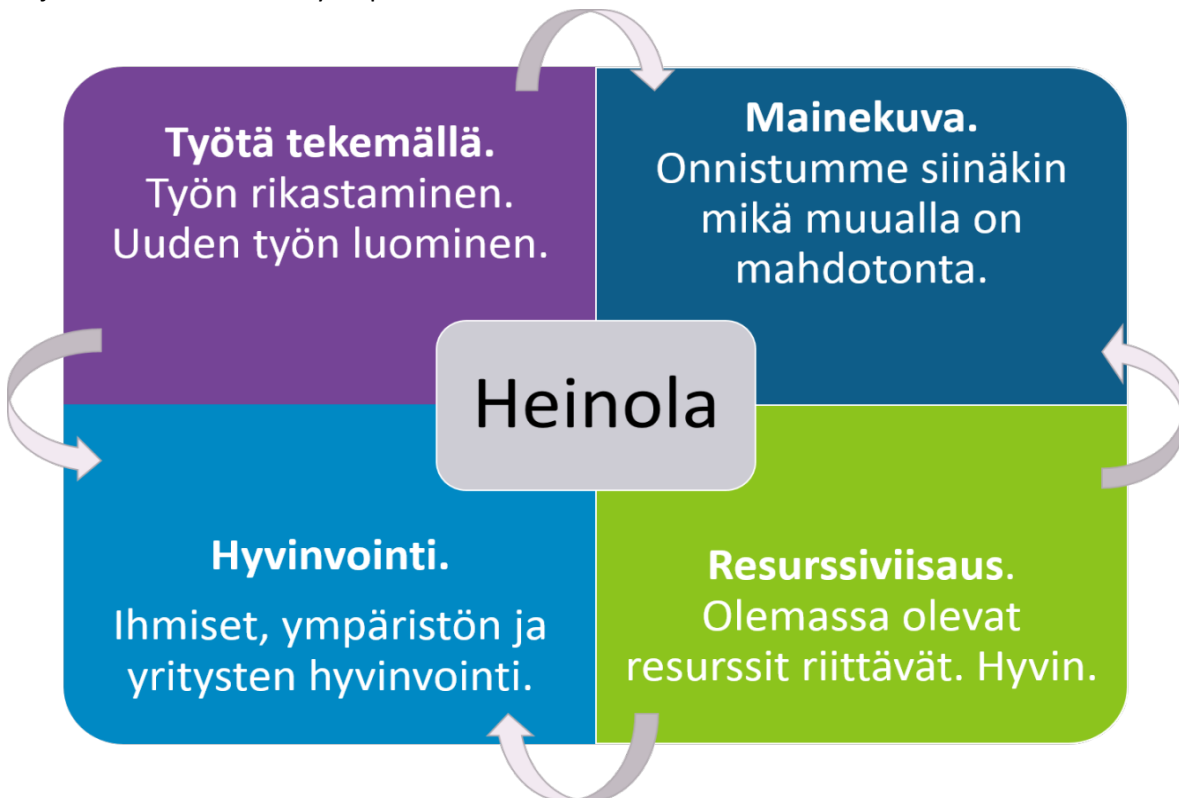
Strategia v. 2020 (kv 26.8.2013 §94, 14.12.2015 §96)

Kaiken toiminnan tulee pohjautua Heinolan kaupungin strategiaan. Kaupunginvaltuuston v. 2013 hyväksymän strategian visioon oli kirjattu, että Heinola on vetovoimainen ja yritysystävällinen hyvien palveluiden persoonallinen seutukaupunki. Kaupungin toimintaa ohjaaviksi arvoiksi oli määritelty yhteisöllisyys, rohkeus, avoimuus, tuloksellisuus ja välittäminen. Kaupunkistrategian toiminta-ajatuksena on; itsenäinen kaupunki toimii sitoutuneesti välittäen asukkaistaan sekä yhteistyösuhteistaan. Strategisina tavoitteina olivat

toimivat palveluketjut koko kaupungissa, tehokas asioiden valmisteluprosessi, aktiivinen ja suunnitelmallinen viestintä, monipuolinen markkinointi, toimiva seutuyhteistyö sekä talouden tasapaino ja resurssien tehokas hyödyntäminen. Strategiatyöskentelyä jatkettiin vuoden aikana monilla työpajoilla, joihin kaikilla kaupungin esimiehillä sekä asukkailla oli mahdollisuus osallistua. Myös kaupunginvaltuusto osallistui työhön omassa strategiatyöpajassaan lokakuussa. Valmistelun lopputulemana syntyi uusi ilmaisu kaupungin visiolle, toiminta-ajatukselle ja strategisille tavoitteille.

Neljän ”kivijalan” varaan syntynyttä strategiaa toteutetaan neljän eri ohjelman avulla. Ohjelmien työstäminen jäi tilikaudella vielä kesken, mutta niiden huolellinen suunnittelu ja toteutus ovat tärkeässä asemassa, jotta Heinola pystyy vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin positiivisella taloudella, houkuttelevuudella ja tarjoamaan kuntalaisille hyviä palvelukokonaisuuksia.

Henkilöstö

Kaupungin henkilöstömäärä (1343) on pysynyt liki samana viimeisen 10 vuoden ajan. Samana ajanjaksona Heinolan väkiluku on pienentynyt 5 % (v.2015 asukasluku oli 19589). Heinolan kaupungin työntekijöiden eläköitymisbuumin (ennusteen mukaan 4 v aikana eläkeikään tulee noin 20 % / 200 henkilöä) hallinta ja kaupungin kokonaishenkilöstömäärän hallittu pienentäminen ovat hallinnon vastuuhenkilöiden keskeinen tavoite. Jokaista vapautuvaa työpaikan täyttämistä automaattisesti uudella henkilöllä tulee vakavasti harkita. Strategian myötä valittavien painopistealueiden (palvelut) tulee näkyä vahvasti käytettävissä olevien resurssien suuntaamisessa.

Organisaatio- ja henkilöstörakenteen uudistaminen ja uudistusten läpivienti edellyttävät huolellista faktoihin perustuvaa valmistelu- ja selvitystyötä, avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja määrällisesti riittävää viestintää sekä erittäin hyviä neuvottelutaitoja ja –valmiuksia.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että ylläolevat painotukset näkyvät 2016 syksyllä tehtävässä vuoden 2017 budjetti- ja toiminnansuunnitteluprosessissa ja tulee omassa v. 2017 arviointikertomuksessaan keskittyään näihin asioihin.

TULOSALUEIDEN JA TOIMIELIMIEN SITOVAT TAVOITTEET, TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA MUUT HAVAINNOT

Talousarvion tavoiteasetanta

Vuoden 2015 talousarviokirjassa sitovia tavoitteita on asetettu yhteensä 44 (2014: 44). Tarkastuslautakunta on jo monesti aiemmin kiinnittänyt huomiota sitovien tavoitteiden runsaaseen lukumäärään. Erityisen paljon sitovia tavoitteita oli teknisessä toimessa (18 kpl). Sitovien tavoitteiden runsaaseen lukumäärään tulee edelleen kiinnittää huomiota ja keskittyä tavoiteasetannassa toimintaa ohjaaviin ja parantaviin tavoitteisiin. Sitovien tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu valtuustolle osavuosikatsausten yhteydessä sekä lopullisesti tilinpäätöksessä.

Sitovat tavoitteet ja niiden toteutumisen seuranta

Kaupunginhallituksen 9.6.2014 § 222 hyväksymissä vuoden 2015 talousarvion ja vuosien 2015-2018 talous suunnitelman laadintaohjeissa todetaan, että jokaiselle määrärahatasona käytettävälle käyttötalouden tehtävälle tulee määritellä vähintään yksi valtuustotasoinen sitova tavoite. Tavoitteen tulee mahdollisuuksien mukaan kuvata tai mitata kyseessä olevaa toimintaa tai sen kehittymistä sekä liittyä organisaation toimintastrategian toteuttamiseen. Tavoitteen tulee olla selvästi todennettava tai mitattava sekä samalla haasteellinen ja saavutettavissa käytössä olevilla resursseilla.

Sitovien tavoitteiden toteutumisesta laaditaan valtuustolle neljännesvuosittain osavuosikatsaus. Osavuosikatsaus on laaja informaatiopaketti, josta selviää, miten taloudellisiin ja toiminnallisiin tavoitteisiin ollaan pääsemässä. Valtuuston kokouksessa osavuosikatsaus on harvemmin herättänyt keskustelua. Voitaneenkin todeta, että valtuuston mielenkiinto ei riitä tavoitteiden seuraamiseen, varsinkaan kun osa tavoitteista toistuu vuodesta toiseen saman sisältöisenä, eikä ohjaa toimintaa mihinkään suuntaan.

Jotta osavuosikatsaus toimisi todellisena ohjauksen välineenä, tulee tavoitteiden asettamiseen kiinnittää huomiota. Valtuustotasolla seurattavien tavoitteiden tulee olla riittävän haastavia, kaupungin strategian toteutumisen kannalta merkittäviä ja niiden lukumäärän tulee merkittävästi pienetä reilusti.

Keskusvaalilautakunta

Vuonna 2015 käytiin eduskuntavaalit.

Tarkastuslautakunta

Ei sitovia tavoitteita

KONSERNIHALLINTO

Kaupunginhallitus

Hallintotoimi

Sitovat tavoitteet:

Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain	Yhteensä
2	2		4

Toteutumatta jäivät:

Työttömyysaste enintään valtakunnan keskiarvo taso +2 %-yksikköä

- Keskimäärin Heinolan työttömyysaste ylitti valtakunnan keskiarvon 3,75 % prosenttiyksikköä. Työttömien osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa koko maassa 14,4 % ja Heinolassa 18,7%.

Passiivisen työmarkkinatuen saajien määrä on enintään 300

- Työmarkkinatuen piirissä oli keskimäärin 395 henkilöä ja vuoden lopussa heitä oli 387.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Konsernihallinnolle asetettuja tavoitteita voi luonnehtia haastavaksi. Tavoitteet pitävät sisällään asioita, joihin kaupunki ei pelkästään yksin voi vaikuttaa. Vuoden aikana tehtiin työmarkkinauudistus, joka lisäsi työmarkkinatuen kuntaosuuden piirissä olevia ja samalla kasvatti kaupungin kustannusosuutta yli tuhat päivää etuutta työttömyyden perusteella saaneiden kohdalla.

Hyväksi havaittua työtä tulee jatkaa ja panostaa entistä enemmän yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyöhön.

Terveysperusteiset poissaolot

Työterveyshuollon kustannukset nousivat liki 18 % edelliseen vuoteen verrattuna. Työterveyskänneistä ennaltaehkäiseviin palveluihin kohdistui 43% ja sairaanhoitoon 57%. Samanaikaisesti terveysperusteiset poissaolot nousivat keskimäärin 20% (v.2015 15,4pv/hlö ja v.2014: 12,8 pv/hlö). Nousu on erittäin suuri. Suurin nousu oli sosiaali- ja terveystoimen sekä teknisentoimen tulosalueilla.

Nettotyöpanos (HTV3) on laskenut vuodesta 2012 alkaen. Eniten laskua on teknisessä toimessa (-11). Henkilöstökertomuksen mukaan menetetyt työpanoksen kokonaiskustannus oli vähintään 3,7M€ (ei huomioitu sijaisuuskustannuksia jne.) Henkilöstöjohtamisen kehittäminen ja esimiesten osaamisen varmistaminen ovat asioita, joilla on vaikutusta henkilöstön jaksamiseen.

Hallintosääntö

Koska organisaatorakenne ja hallintosääntö määrittelevät tavoitteiden asettamisen määrän tulee vuoden 2016 aikana valmisteltavassa kuntalain mukaisessa hallintosäännössä kiinnittää erityistä huomiota siihen, mikä on se taso, joilla sitovia tavoitteita valtuustoon nähden asetetaan, mutta kuitenkin niin, että valtuuston ohjaus on riittävää. Tämä tarkoittaa myös organisaatorakenteen vahvaa ravistelemista.

Tavoitteiden lisääminen talousarvioprosessin aikana

Tarkastuslautakunta on havainnut, että talousarvioprosessin aikana sitovia tavoitteita lisätään kaupungin-hallituksen toimesta ilman, että ko. toimielimen tai tulosalueen edustusta kuullaan. Toimintatavan myötä osa sitovista tavoitteista jää tulosalueille epäselviksi ja niiden toteutumisen arviointi näyttää selittelyltä.

- Tavoitteita työttömyysasteen ja työmarkkinatuen saajien osalta ei saavutettu.
- Terveysperusteiset poissaolot ja työterveyshuollon kustannukset nousivat.
- + Kaupungin oma työllistäminen parantui.

Suosituks:

Henkilöstöjohtajan tulee avata henkilöstökertomuksen tulokset esimiehille ja jalkauttaa toimintatapa, jolla terveysperusteisiin poissaoloihin voidaan vaikuttaa.

Taloudellisen toiminnan analysoinnin mahdollistamiseksi vuoden 2016 tasekirjaan tulee lisätä vertailu edellisen vuoden toteumaan.

Hallintosäännön uudistustyön yhteydessä tulee valtuustoon nähden asetettavia sitovien tavoitteiden lukumäärää vähentää huomattavasti.

Strategia tulee jalkauttaa toimintoihin ja palveluihin niin, että se on työntekijän ja kuntalaisen tunnistetavissa.

Toimielimien ei tule lisätä talousarviovalmistelun yhteydessä sitovia tavoitteita ilman ao. tulosalueen edustajan kuulemista.

Jokaista vapautuvaa työpaikan automaattista täyttämistä uudella henkilöllä tulee vakavasti harkita.

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sitovat tavoitteet:

Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui	Yhteensä
3	7		10

Toteutumatta jäivät:

Talustavastuu tulosityksikkötasolla lisääntyy; yksiköiden talous ja toiminta ovat tasapainossa SPB-periaatteen mukaisesti

- Vuoden 2015 talousarvio on laadittu kaikissa tulosityksiköissä SPB-periaatteiden mukaisesti ja sitä on hyödynnetty neljännesvuosittain talouden ja toiminnallisen toteuman seurantaan.

Rekrytointiyksikön henkilöstöä kohdennetaan optimaalisesti niin, että sosiaali- ja terveystoimen sijaismäärärahat eivät ylity

- Sijaismäärärahat ylittyivät 290 800 €

Päiväkirurgisten toimenpiteiden määrä lisääntyy vuoden 2014 tasosta vähintään 30%

- Vertailukelpoista tietoa ei ole saatavilla. 2014 potilaita oli 172 ja vuonna 2015 yhteensä 166

Phsotey:n kustannukset pysyvät talousarvioon varattujen määrärahojen tasolla

- Ostopalveluihin jouduttiin hakemaan 3,2 M€:n lisämääräraha

Asumispalvelu- ja vanhainkotipaikat täytetään niin, että asiakkaiden välinen vaihtoaika on keskimäärin korkeintaan neljä päivää

- Vaihtoaika omissa yksiköissä keskimäärin 5,7 päivää ja ostopalveluissa 11,5 pv

Jonotusaika asumispalveluihin on korkeintaan 3 kk

- Jonotusaika oli keskimäärin 5,1 kk

Lapsiperheiden kotipalvelussa ja ehkäisevässä perhetyössä välittömän asiakastyön osuus on 60 % henkilökunnan työajasta

- Tavoitteeseen päästiin viimeisellä vuosineljänneksellä 69 %. Vuoden keskiarvoksi muodostui 49 %

Tarkastuslautakunnan arvio

Sosiaali- ja terveystoimen talousarvio on 55 % koko kaupungin menoista.

Sijaismäärärahat, Rekry-yksikkö

Terveystoimien palveluissa sijaisten rekrytointiin on otettu käyttöön sähköinen järjestelmä (Kuntarekry), joka tuo toimintaan kustannustehokkuutta mahdollistamalla nopeat sijaisrekrytoinnit. Tilikauden aikana sijaismäärärahat kuitenkin ylittivät reilusti, eikä kustannustehokkuus suoranaisesti näy. Tämä johtuu osittain siitä, että terveysperusteiset poissaolot ovat lisääntyneet erityisesti sosiaali- ja terveystoimissa. Henkilökunnan jaksamiseen ja ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin tuleekin jatkossa panostaa enemmän.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon ostopalveluiden (Phsotey) osalta kustannukset ylittivät vuoden aikana ja tehtävälle haettiin 3,2 M€:n lisämääräraha. On ymmärrettävää, että kustannusten tarkka budjetoiminen on haastavaa, muuta miljoonien eurojen ylitykset tuntuvat kohtuuttoman suurilta.

Lastensuojelu

Lasten suojelun osalta sitovana tavoitteena oli, että lastensuojelusuunnitelma ja lastensuojelun lyhyen aikavälin toimenpideohjelma toteutuvat; kodin ulkopuolelle sijoitettujen alle 18-vuotiaiden lasten määrä vähenee ja on enintään 2 % 0-17 –vuotiaiden määrästä. Tilinpäätöksen tietojen mukaan kodin ulkopuolelle sijoitettuja alle 18-vuotiaiden lasten osuus ikäluokasta on vuonna 2015 ollut 1,7 % kun se vuonna 2014 oli 1,9 %. Tavoite arvioidaan tältä osin toteutuneeksi. Näyttääkin entistä vahvemmin siltä, että huostaanotot näytettäisiin saaneen hallittuun laskuun ennalta ehkäisevien toimenpiteiden myötä (lisäresursointi perheohjaajat ja –työntekijät).

		Tp	Ta	Tot	Erotus TA /	Erotus	
		2014	2015	2015	TP 2015	TP 14/15	
Huostaan otetut lapset 0-17-v							
2015	51	Menot (M€)	6,5	6,7	5,9	0,8	0,6
2014	59						
2013	64						
2012	63						

Huostaanottojen vähentymisellä on välittömät heijastukset talouteen ja se näkyy kokonaiskustannusten alenemisena. Haasteen haltuun ottamisessa onnistuttiin jo menneinä vuosina ja hyväksi havaittua työtä on jatkettu ja tuleekin jatkaa, lasten ja nuorten parasta ajatellen. Tarkastuslautakunta on kuitenkin huolissaan siitä, että lapsiperheiden kotipalvelussa ja ehkäisevässä perhetyössä tavoitteeksi asetettu välittömän asiakastyön tavoiteosuus (60%) saavutettiin vasta vuoden viimeisellä neljänneksellä, jolloin se nousi 69 %:iin.

Sote-uudistus

Valtakunnallinen sote-uudistus on edelleen kesken ja ratkaisut ovat siirtyneet eteenpäin. Heinolan on kuitenkin syytä olla vahvasti mukana alueellisessa valmistelussa varmistamassa toimintojen säilyminen paikkakunnalla.

- Toteutumatta jäi monta sitovaa tavoitetta.
- Alkuperäinen talousarvio on asetettu epärealistiselle tasolle erityisesti erikoissairaanhoidossa ja vammaispalveluissa.
- + Kodin ulkopuolelle tehtyjä lasten sijoituksia on kyetty edelleen ennaltaehkäisemään.

Suosituks:

Talousarvio tulee laatia mahdollisimman realistiselle tasolle.

Lapsiperheiden ennalta ehkäisevien palvelujen toimintamallia tulee kehittää niin, että välittömän asiakastyön osuutta pystytään kasvattamaan ja pitämään vähintään 60%:ssa.

SIVISTYSTOIMI

Sivistyslautakunta

Sitovat tavoitteet

Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain	Yhteensä
8	2		10

Toteutumatta jäivät:

Vähintään 50 % peruskoulun päättävistä hakee Heinolan lukioon

Kevään 2015 yhteishaussa peruskoulun päättävistä 41 %(79) haki ensi sijaisena hakijana Heinolan lukioon. Vuonna 2014 peruskoulun päättäneistä lukioon haki 26% (54).

Musiikkiopisto hankkii aktiivisesti uusia opiskelijoita. Oppilasmäärä pysyy vähintään vuoden 2014 tasossa.

- *Oppilasmäärä on pysynyt lähes edellisen vuoden tasolla (365 v. 2014 ja 356 opp. v.2015)*

Tarkastuslautakunnan arvio:

Lukiokoulutus

Heinolan lukio on nostanut kiinnostavuuttaan nuorten silmissä. Vaikka hakutavoite ei täysin toteutunutkaan, on peruskoulunsa päättävien nuorten hakeminen lukioon noussut huomattavasti.

Nuorisotakuu

Vuonna 2013 voimaan astuneen nuorisotakuun mukaan jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, työkokeilu- opiskelu, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi ilmoittautumisesta. Nuorisotakuun toteutumisen raportin mukaan alle 25-vuotiaiden työttömien määrä Heinolassa on noussut vuoden takaisesta.

Alle 25-vuotiaat työttömät työntekijät	
11/2015	191
11/2014	180
11/2013	157

Työ ja elinkeinoministeriö on julkaissut nuorisotakuu-työryhmän loppuraportin marraskuussa 2015. Raportissaan työryhmä painottaa mm. ennaltaehkäisevää työtä ja varhaista tukea, jolloin erityistä huomiota on kiinnitettävä perheiden, lasten ja nuorten sosiaalityön ja mielenterveyspalveluiden varhaiseen saatavuuteen ja riittävään resursointiin. Heinolan nuorisotakuuselvityksen (12/2015) toimenpide-ehdotukset ovat samoilla linjoilla. Strategian mukaan nykyiset resurssit riittävät, jolloin resurssien oikein kohdentaminen on merkittävässä roolissa.

Yhteistyö Jyränkölän Settlementin ja Koulutuskeskus Salpauksen kanssa on ollut aktiivista ja sen merkitys nuorisotakuun toteuttamiseksi on äärimmäisen tärkeää. Toisen asteen opiskelupaikkojen ja kaupungin oman lukion toiminnan turvaaminen näyttelevät erityisen suurta roolia edesauttamassa nuorisotakuun toteutumista sekä myös paikkakunnan vetovoimaisuudessa.

+ Palveluverkkoselvitys on tehty ja kiinteistöjen kuntoarviot ovat käynnistyneet.

- Nuorisotakuu ei ole toteutunut.

Suosituks:

Yhteistyötä Jyränkölän Settlementin ja Koulutuskeskus Salpauksen kanssa tulee jatkaa ja tehostaa Heinolan vetovoimaisuuden näkökulmasta.

Liikunta- ja kulttuurilautakunta

Sitovat tavoitteet:

Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain	Yhteensä
3	1		4

Toteutumatta jäivät:

Liikuntapaikkojen käyttöastetta nostetaan

- Kuntosalien aukioloaikoja on tarkistettu (lisätty). Tavoite käyttöasteen ja kävijämäärien lisäämisestä ei toteudu poikkeusolosuhteista johtuen (uimahallien peruskorjaus/uimahalli ja sen kuntosali pois käytöstä). Käyttöastetta pyritään lisäämään erilaisten kampanjoiden avulla (esim. työmatkaliikunta-kampanja, liikunta-aktiivisuuden lisääminen työyhteisöissä, liikuntakuukausi –kampanja).

Tarkastuslautakunnan arvio:

Heinolan kesäteatteri vietti 15-vuotisjuhlavuotta ja esitti kesän aikana farssin Ulkomaalainen 40 kertaa. Näytökset keräsivät n. 26.000 kävijää (v. 2014; 28.000). Museon näyttelyt puolestaan keräsivät n. 11.000 kävijää (v. 2014; n. 25.000).

Lintutarha-toiminta siirrettiin v. 2015 alusta kulttuuripalveluiden alaisuuteen. Lintutarha oli koko vuoden hyvin esillä medioissa; sen hoitotyötä arvostetaan ympäri Suomen. Tästä hyvänä esimerkkinä on lintutarhan vuoden aikana saama merkittävä perintö, joka rahastoitiin ja tullaan käyttämään testamentin ehtoilla toiminnan kehittämiseen.

Liikuntapalveluissa yksittäisenä suurena asiana toimintavuoden aikana oli uimahallin peruskorjaus, joka rajoitti palvelutarjontaa vuoden aikana.

+ Lintutarhatoiminta oli näkyvästi esillä mediassa.

+ Kesäteatteri keräsi hyvin kävijöitä.

TEKNINEN TOIMI

Tekninen lautakunta

Sitovat tavoitteet:

Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain	Yhteensä
9	6		15

Toteutumatta jäivät:

Kiinteistöjen talousarvion mukainen myyntitavoite saavutetaan

- Kiinteistöjä ei myyty (tavoitteen toteutumiseen ei ole otettu kantaa tilinpäätöksessä)

Kaupungin kunnallistekniikan piirissä olevien teollisuus/työpaikka-alueiden varanto on 50 ha.

- Luovutettavissa olevia yritystontteja on 18,2 ha. Kaavoitettuja ilman kunnallistekniikkaa 32,5 ha.

Maa-/maankäyttöpoliittinen ohjelma tarkistetaan

- Työ on kesken johtuen va. kaavoituspäällikön irtisanoutumisesta.

Otetaan käyttöön valtakunnallisesti käytössä oleva korkeusjärjestelmä N2000.

- Korkeusjärjestelmä N2000 on otettu käyttöön 1/2016.

Tavoite katujen hoidossa on 1,1€/m².

- Hoitokustannukset olivat 1,19 €/m².

Rakennusten ja isännöinnin toiminta järjestetään siten, että käyttökustannusten nousu ei ylitä yleistä kiinteistöjen ylläpidon kustannusnousua

- Tilastokeskuksen julkaisema kiinteistöjen ylläpidon kustannusindeksin nousu oli 1,4 kun taas kustannukset nousivat vuoteen 2014 verrattuna 9 % (0,5M€)

Tarkastuslautakunnan arvio:

Sitovat tavoitteet

Sitovista tavoitteista kaksi käsittelee yksikkökustannuksia; katujen hoito sekä kiinteistöjen ylläpitokustannukset. Vuosi toisensa jälkeen samoina toistuvat tavoitteet ovat operatiivisen toiminnan mittareita. Sitovat tavoitteet tulee asettaa strategian pohjalta suunniteltuihin kehittämishankkeisiin.

Kaavoitus

Tarkastuslautakunta on jo aiemmissa kertomuksissaan tuonut ilmi huolensa kaupungin heikosta teollisuustonttitarjonnasta. Sitovaksi tavoitteeksi asetettu maa-/maankäyttöpoliittisen ohjelman tarkistus on jäänyt kesken. Samoin tavoite kunnallistekniikan piirissä olevista teollisuus-/ työpaikkatonttien määrästä jäi pahasti vajaaksi; kaavoitus on tehty, mutta kunnallistekniikka rakentamatta. Va. kaavoituspäällikkö irtisanoutui vuoden lopussa ja palasi takaisin edelliseen työpaikkaansa.

Kiinteistöjen kunnossapito

Teknisen toimen ja kiinteistöjen käyttäjien välisen viestinnän tärkeyttä ei voida olla edelläkään korostamatta liikaa. Toimiva ja aktiivinen viestintä mahdollistaa kiinteistöjen kunnossapitotarpeisiin puuttumisen mahdollisimman ajoissa. Pienetkin korjaustarpeet tulee saattaa asianmukaisesti oikean tahon tietoon, jotta korjaamattomat ongelmat eivät pahene ajan myötä. Viestintä on jokaisen vastuulla, kaupungin omaisuudesta tulee huolehtia niin kuin omastaan.

Rakennuttamistoiminta; uimahalli

Vuoden suurin talonrakennuttamishanke oli uimahalli. Kustannusarvio oli suunnitteluvaiheessa 5,9 M€, josta v. 2015 käytettiin 2,5 M€. Peruskorjauksen edistymisestä ja edistymättömyydestä kirjoitettiin runsaasti paikallisessa mediassa. Kommentoijana ovat olleet urakoitsijat sekä kaupungin virkamiehet.

Viivästyksiä oli mm. suunnitelmissa, jotka johtuivat suunnittelijalle toimitetuista puutteellisista tiedoista. Rakennushankkeen valvojaa vaihdettiin kesken vuotta, kun todettiin, ettei työhön kilpailutettu valvoja hoi- tanut valvontavelvoitteitaan. Valvonta päätettiin ottaa omiin käsiin, vaikka alkuperäisen suunnitelman mu- kaan siihen ei ollut resurssia.

Uimahallin kustannusarvio on noussut lisä- ja muutostöiden myötä. Näitä ovat mm. alun perin virheellisesti tehty työ, suunnitelmamuutokset ja työn aikana esiin tulleet kosteus- ja lahovauriot. Nähtäväksi jää, milloin uimahalli on valmiina käyttöön ja paljonko se tulee lopulta maksamaan.

Tapahtumien perusteella voidaan todeta, että peruskorjaushanke ei ole ollut hallinnassa. Sen suunnittelu ja toteutus on ollut ala-arvoista ja se on herättänyt epäluottamusta.

Valvontavastuu näyttelee investointihankkeissa todella tärkeää roolia, sen merkitystä ei voida väheksyä ja siksi jo suunnitelmia tehdessä valvontaan tulee panostaa.

Strateginen johtaminen puutteellista

Kaupunkiorganisaatiossa teknisen toimen tulee olla palveluiden tuottamisen mahdollistajana. Tämä rooli ei näy riittävän tuloksellisena, strategiset painotukset eivät näy tulosalueen toiminnassa. Teknisen toimen strateginen johtaminen on ollut pitkään puutteellista. Puute on tullut esiin mm. tulosalueen sisäisinä ristiriitoina. Toimintojen kehittäminen kuuluu johdolle, näytöt siitä ovat jääneet vähäisiksi.

- Operatiivisen johtamisen tavoitteet esiintyvät toistuvasti sitovina tavoitteina.
- Uimahallin peruskorjauksen toteutus ei ole ollut hallinnassa.
- Strateginen johtaminen on puutteellista.
- Kaavoitus on liian hidasta.

Suosituks:

Toiminnan jatkuvuus tulee varmistaa henkilöstövaihdoksien yhteydessä.

Strategiseen johtamiseen tulee saada potkua.

Ympäristö- ja rakennuslautakunta

Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain	Yhteensä
3			3

INVESTOINNIT

Tarkastuslautakunnan arvio:

Talousarviossa investointeihin varattu määräraha muutoksineen oli kokonaisuudessaan 11,2 M€. Määrärahaa käytettiin yhteensä 8,1 M€, käyttämättä jäi 3,1 M€ eli 28 % määrärahasta. Tulot puolestaan ylittivät ollen 0,6M€. Vuoden aikana saatiin myytyä muutamia tontteja, joista investointiosaan tuloja kertyi 0,287 M€. Kiinteistöjen myynnissä ei vuoden aikana onnistuttu. Ammattikorkeakoulun yhtiöittämiseen liittyen Päijät-Hämeen koulutus konsernin peruspääomaosuutta palautui kaupungille, jolloin investointitulot ylittivät 0,216 M€. Koulutus konsernilta siirtyneet omaisuuserät siirtyivät apporttina Lamk Oy:n osakkeiden hankintameno. Suurimmat investoinnit vuoden aikana olivat uimahallin peruskorjaus, johon määrärahoista käytettiin 2,5 M€, katujen, viemäreiden ja vesijohtojen rakentamiseen, sekä valaistustöihin käytettiin yh-

teensä 1,2 M€. Kesken vuoden yllätyksenä investointilistalle tuli Jyrängön silta, jolle aloitettiin kuntotutkimukset.

Vanhainkoti Hopeasillan rakentamisen aloitus on siirretty vuodelle 2016 valitusten myötä. Myös Myllyojan koulu odottaa edelleen rakentamisen aloittamista. Jonossa seuraavat myös monet muut kysymysmerkit. Riskinä pidetty investointisuma on toteutumassa ja raskaanlaisesti.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 15.6.2015 tehdyn palveluverkkoselvityksen perusteella perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämissuunnitelman. Päätös piti sisällään jatkoselvityksiä, joiden toteutus on aloitettu. Näitä ovat mm. lukion ja Niemelä-talon kiinteistöjen tarkemmat kuntotutkimukset, joiden perusteella tiedetään, ovatko kiinteistöt vielä peruskorjattavissa vai päädytäänkö uudisrakennuksiin. Kuntotutkimukset on saatu valmiiksi 02/2016. Selvityksen mukaan Niemelä-talon kunto on niin heikko, että korjausarvion hinnalla saadaan rakennettua uusi koulurakennus, sama koskee Lukion kiinteistöä.

Tarkastuslautakunta on erittäin huolissaan paisuvasta kiinteistöjen investointilistasta. Investointien toteutuksen kasaantuminen näyttelee vakavaa puutetta palvelutuotannossa sekä valtavaa taloudellista riskiä. Asioiden eteenpäin viemiseksi tarvitaan nopeita, mutta harkittuja toimenpiteitä niin virka- kuin luottamushenkilöiltäkin. On huomattava, että tunteiden ei saa antaa vaikuttaa valmisteluun ja päätöksentekoon, vaan asioissa tulee toimia järkevästi tosiasioiden perusteella samalla katse pitkälle tulevaisuuteen. Tämä tarkoittaa myös, että jo tehtyjä päätöksiä on oltava valmiina muuttamaan.

Investointien toteutumisen seuranta ei myöskään voi liikaa korostaa. Tarkastuslautakunta suositteli edellisessä arviointikertomuksessaan investointien tilanteen raportoimista osavuosikatsauksissa. Raportointi on ollut puutteellista ja suositusta on tältä osin vahvistettu kohdassa ”edellisten vuosien arviointikertomuksien keskeisten asioiden jälkiseuranta” s. 4-5.

- Riskiksi arvioitu investointisuma on toteutumassa.
- Investointien seuranta osavuosikatsauksissa on ollut puutteellista.

Suosituks:

Palveluverkkoselvitykseen liittyvien investointiesityksien tulee olla ehdottoman huolellisesti sekä ripeästi valmisteluja nopeiden päätösten aikaansaamiseksi.

KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA TALOUDEN TASAPAINOTUKSEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kuntakonsernin muodostavat kaupunki ja sen välittömästi tai välillisesti omistamat yhteisöt sekä sellaiset yhteisöt, joissa kaupungilla on määräysvalta. Konserniohjaus tapahtuu kaupunginhallituksen kautta. Vuoden 2015 talousarviossa kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille asetetut tavoitteet voidaan katsoa toteutuneeksi. Tytäryhtiöt ovat raportoineet toiminnastaan ja riskienhallinnastaan neljännesvuosittain kaupungin johdolle. Tunnusluvut on tuotu tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti näkyviksi myös osavuosikatsaukseen ja tältä osin vahvistettu valtuustolle tehtävää neljännesvuosiraportointia.

Talouden tasapainotuksen toteutuminen

Heinolan kaupungin vuoden 2015 tilinpäätöksen alijäämä oli poistoeron vähennyksien jälkeen 0,845 M€. Taseessa ei ole alijäämää. Tarkastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2015 Heinolan kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa julkituoduista suosituksista vastaukset tulosalueilta niin, että ne voidaan käsitellä kaupunginhallituksessa 30.9.2016 mennessä.

Kaupunginhallitukselta pyydetään kannanotto koko arviointikertomuksen sisältöön tulosalueiden kannanottojen lisäksi. Kaupunginhallituksen käsittelyn jälkeen vastaukset tulee toimittaa tiedoksi kaupunginvaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle.

Tarkastuslautakunta painottaa, että *aikomisten* ja *pyrkimisten* sijaan vastauksista tulee selvittää, mihin konkreettisiin toimiin tulosalueilla on ryhdytty. Vastaukset tulee laatia tarkastuslautakunnan pohjavärillä korostettujen suositusten osalta sekä sivuilla 4-5 olevien edellisten vuosien jälkiseurannan suositusten osalta.

Tarkastuslautakunta kiittää kaupungin johtoa ja koko henkilökuntaa sekä tarkastuslautakunnassa vierailleita asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä menneenä vuotena 2015.

Tarkastuslautakunta 2013-2016: vasemmalta yläriivi, varapuheenjohtaja Harri Kerijoki, puheenjohtaja Pertti Ikonen, jäsen Seppo Hokkanen, jäsen Hannu Viitanen, vasemmalta alarivi; jäsen Aura Laento, jäsen Virpi Saarenpää, sihteeri Sanna Salminen ja jäsen Liisa Aalto.

ALLEKIRJOITUKSET

Tarkastuslautakunta 2013 -2016

Pertti Ikonen *Harri Kerijoki* *Liisa Aalto*

Pertti Ikonen
puheenjohtaja

Harri Kerijoki
varapuheenjohtaja

Liisa Aalto
jäsen

Seppo Hokkanen *Aura Laento* *Virpi Saarenpää*

Seppo Hokkanen
jäsen

Aura Laento
jäsen

Virpi Saarenpää
jäsen

Hannu Viitanen

Hannu Viitanen
jäsen